

KL's høringssvar til "Håndbog om ældretilsynet og samtilsyn på ældreområdet - til tilsynskonsulenter i ældretilsynet"

KL takker for muligheden for at afgive høringssvar til "Håndbog om ældretilsynet og samtilsyn på ældreområdet til tilsynskonsulenter i ældretilsynet". Der tages forbehold for politisk behandling.

KL finder det positivt, at der er udarbejdet et samlet opslagsværk og vejledningsmateriale, som kan støtte tilsynskonsulenter i varetagelsen af det tværkommunale ældretilsyns opgaver. Det vurderes, at der er tale om et informativt og brugbart redskab for tilsynskonsulenter.

Det bemærkes, at KL i høringssvaret forholder sig til håndbogen som et redskab målrettet tilsynskonsulenterne og ikke til beskrivelser af forhold, der allerede er fastlagt i bekendtgørelser eller anden overordnet regulering. I forhold til sådanne forhold har KL tidligere afgivet høringssvar i relevante sammenhænge.

I det følgende gives først en række generelle bemærkninger og herefter bemærkninger struktureret efter håndbogens kapitler.

Generelle bemærkninger

Struktur og anvendelighed

- Gentagelser: Håndbogen indeholder mange gentagelser, hvilket gør den tung at læse i sin helhed. Det anerkendes, at den er tænkt som et opslagsværk, men det vil være en fordel, hvis man kan mindske ikke nødvendige gentagelser uden at gå på kompromis med brugervenligheden.

Indholdsmæssige præciseringer

- Tillid, tryghed og læring: Disse begreber fylder meget i teksten og italesættes som afgørende for tilsynets kvalitet. Det vil styrke håndbogen med en konkret beskrivelse af hvilke metoder, tilsynet kan anvende til at se på dette.
- Metoder og forberedelse: Det bør uddybes, hvordan plejeenheder kan forberede sig – f.eks. via selvevaluering. Det vil bidrage til læring og genkendelse i mødet med tilsynet.
- Dataanvendelse: Det nævnes, at der kan inddrages data, f.eks. sygefraværstatistikker, men formålet med denne inddragelse bør konkretiseres. Hvad skal dataene understøtte, og hvordan kan de konstruktivt bidrage til kvalitetsudviklingen?

Dato: 27. maj 2025

Sags ID: SAG-2023-03786
Dok. ID: 3587688

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 5

Kapitel 1 – Hvorfor denne håndbog?

1.1.1 Håndbogens formål

Håndbogen angiver tydeligt sin primære målgruppe – tilsynskonsulenter i det tværkommunale ældretilsyn – samtidig med at den også kan læses af andre med interesse for området. Denne afgrænsning er relevant og giver mening.

KL anbefaler, at håndbogen fremhæver og præciserer sin relation til "Håndbog om ældretilsynet og samtilsyn på ældreområdet til praksis (plejeenheder og leverandører)". Der bør gives en kort introduktion til, hvordan de to håndbøger supplerer hinanden. Dette vil understøtte en klar arbejdsdeling og forventningsafstemning mellem tilsyn og praksis.

1.1.3. Begreber i håndbogen

KL anbefaler, at begrebsoversigten udvides med definitioner af centrale begreber såsom kvalitet, selvevaluering, vurderingskategorier og driftsherre. Derudover vil det være gavnligt med en tydelig sontring mellem ældreloven og serviceloven i forhold til tilsynsansvar.

Kapitel 3 – Ældretilsynets lokationer og anvendelsesområde

3.2.3 Plejeoversigten

Når håndbogen udgives, har kommunerne endnu ikke haft mulighed for at indberette oplysninger til plejeoversigten. Det kan give anledning til forvirring hos læserne, da der lige nu er mange ubesvarede spørgsmål hos kommunerne ift. oversigten. KL anbefaler, at det overvejes at tilføje et afsnit, der giver klarhed over processen ift. plejeoversigten. Det vil give anledning til ajourføring relativt kort tid efter offentliggørelsen, men det vil være en hjælp for kommunerne at være oplyste. Alternativt bør kommunerne snarest oplyses via en anden kanal.

I kapitlet fremgår, at plejeoversigten kommer til at bestå af plejeenheder og leverandører af helhedspleje, der skal føres tilsyn med og intet om hvad ældretilsynsmyndighederne skal bruge oversigten til i deres arbejde. KL foreslår, at der tilføjes information om, at plejeoversigten har til formål at understøtte ældretilsynsmyndighedernes arbejde og kommer til at indeholde oplysninger om hver enkelt plejeenhed/leverandør til brug herfor.

Kapitel 4 – Ældretilsynets formål, tilgang, metoder og opgaver

Det er KL's vurdering, at kapitlet giver en grundig og anvendelig beskrivelse af ældretilsynets værdier og metoder, særligt med fokus på dialog, refleksion og feedback. Det er positivt, at der arbejdes bevidst med en tillidsbaseret tilgang, og at dialogens seks kerneelementer gives en central placering som redskab i mødet med plejeenheder og leverandører.

4.1.3 Metoder

Det kan være gavnligt for tilsynskonsulenterne og øvrige læsere af håndbogen at fremhæve de etiske dilemmaer, der kan være i *observationer* af forskellige dagligdags situationer og således de etiske overvejelser, man skal gøre sig som tilsynskonsulent, når man gør brug af denne metode. Samtidig vil det være en styrke at beskrive det vigtige perspektiv i, når det er muligt, at

Dato: 27. maj 2025

Sags ID: SAG-2023-03786
Dok. ID: 3587688

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 5

tilsynskonsulenterne drøfter observationer af betydning for den samlede vurdering med fx medarbejdere på plejeenheden.

4.1.4 Opgaver/funktioner

KL ser en styrke i, at håndbogen lægger vægt på dialog og læring som grundlæggende principper i tilsynsarbejdet. I den forbindelse kan det være hjælpsomt med en kort præcisering af, hvordan man som tilsynskonsulent balancerer de forskellige roller i tilsynet - særligt forskellen mellem dialog- og udviklingsorienterede drøftelser og den mere myndighedsbærende del af opgaven, hvor der fx gives vurderinger eller sanktioner.

4.2.1 Kompetenceprofil for tilsynskonsulenter i ældretilsynet

KL foreslår, at dette afsnit samles og præsenteres i en mere sammenhængende rækkefølge. Som det er nu, kan læseren opleve afsnittene som lidt fragmenterede, selvom de samlet set udgør en vigtig metodepakke i tilsynets arbejde.

En mulig rækkefølge kunne være:

1. Først introduktion til dialog og de seks kerneelementer,
2. Dernæst refleksionsspørgsmål og feedback som redskaber i samtalen,
3. Efterfulgt af afsnittene om magtpositionering og selvevaluering som bagvedliggende forudsætninger.

En sådan opbygning vil tydeliggøre den samlede tilgang og gøre det nemmere for medarbejdere i ældretilsynet at anvende metoderne i praksis. Det vil også underbygge håndbogens ambition om at fremme læring og kvalitet frem for alene kontrol.

4.2.4 Selvevaluering

KL er positivt indstillet over for kommunernes mulighed for at foretage selvevalueringer som en del af det løbende kvalitetsarbejde eller forud for et tilsyn. Det bør beskrives mere tydeligt, hvordan denne mulighed udfolder sig i praksis, hvordan kommunerne tilgår eventuelt relevant materiale mv. Det kunne være en fordel, hvis der blev udarbejdet konkrete hjælperedskaber til plejeenhedernes selvevaluering.

Kapitel 5 – Koordineret rådgivning og sparring

KL finder det positivt, at rådgivning og sparring beskrives som centrale funktioner i ældretilsynet. Det bør tydeliggøres, om og hvordan en plejeenheds brug af rådgivning og sparring kan spille en rolle i tilsynets samlede vurdering i et konkret tilsyn.

5.2.1 Forskellen på rådgivnings- og sparringsfunktionen og Ældrelinjen

For at undgå misforståelser anbefales det, at håndbogen skelner mere tydeligt mellem denne funktion og Ældrelinjen, herunder hvornår man som fx borger eller pårørende anvender den ene funktion frem for den anden. Lige nu fremstår det som om, at man udelukkende anvender Ældrelinjen, hvis man gerne vil fremstå anonym, hvilket er en mulighed her, men ikke et krav.

Dato: 27. maj 2025

Sags ID: SAG-2023-03786
Dok. ID: 3587688

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 5

Kapitel 6 – Ældrelinjen

KL bakker op om etableringen af en let tilgængelig kontaktmulighed for borgere og pårørende. Det er samtidig positivt, at kapitlet fremhæver anbefalingen om og opfordringen til, at man først retter henvendelse til enheden inden henvendelse til Ældrelinjen. Lokal dialog som førstevalg vil styrke nærhedsprincippet og understøtte en potentielt hurtigere og mere meningsfuld lokal løsning.

6.2.1 Forskellen på Ældrelinjen sig fra ældretilsynets rådgivnings- og sparingsfunktion

KL bemærker, at der er en fejl i overskriften. Der bør sandsynligvis stå "og" i stedet for "sig fra". Derudover henvises til afsnittet ovenfor, hvor der efterspørges konkrete eksempler på, hvornår man anvender den ene funktion frem for frem for den anden.

Kapitel 7 – Opstartsmøder

Det er positivt, at opstartsmøder fremhæves som en vigtig ramme for samarbejde. Samtidig er det en fordel, at håndbogen anerkender behovet for fleksibilitet i forhold til afholdelse af opstartsmøder med eksisterende enheder. KL anbefaler, at afsnittet ligeledes adresserer målgruppen for opstartsmøderne – ud over at målgruppen er "plejeeenheder". Kan fx repræsentanter fra kommunernes forvaltninger deltage?

Kapitel 8 – Tilsyn med kvalitet i helhedsplejen

KL ser positivt på, at håndbogen giver et godt overblik over, hvordan tilsynet med kvalitet i helhedsplejen skal tilrettelægges og gennemføres. Det er særligt positivt, at håndbogen lægger op til en systematisk tilgang, hvor vurderinger sker trin for trin og med fokus på både faglige observationer og dialog. Det giver både gennemsigthed og plads til læring.

8.1.1 Risikobaseret og reaktivt tilsyn inden for en periode på 5 år

Det anbefales, at det fremgår tydeligt, hvad der menes med "indhentning af information på anden vis" i forbindelse med administrative tilsyn, herunder hvordan data anvendes, og hvordan enhederne informeres.

8.3.1 Vurderingskonceptets struktur og anvendelse

KL foreslår, at det tydeliggøres, hvordan kvalitetsmarkørerne vægtes og vurderes, og om der ligger en skala eller pointmodel bag de tre vurderingskategorier. Det antages ikke at være tilfældet, men det bør i så fald skrives frem.

8.4.2.1 Sanktioner

Det er positivt, at håndbogen indeholder konkrete eksempler på, hvordan sanktioner kan anvendes. KL anbefaler, at disse eventuelt suppleres med yderligere situationer, så proportionalitetsprincippet bliver endnu tydeligere og lettere at omsætte i praksis.

Dato: 27. maj 2025

Sags ID: SAG-2023-03786
Dok. ID: 3587688

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 5

Kapitel 9 – Samtilsyn

9.1.2.1. Før gennemførsel af samtilsyn

Det fremgår af kapitlet, at enhederne forud for et samtilsyn med fordel kan orientere sig i skriftlige tilbagemeldinger og/eller afgørelser fra tidligere tilsyn. Det vil være en fordel for plejeenhederne, hvis der eventuelt i varslingsbrevet linkes til, hvor disse kan findes.

9.2.1. Særskilte tilsyn ud over samtilsyn

Det bør fremgå tydeligt, at samtilsyn skal tilrettelægges med blik for at undgå unødigt belastning og dobbeltarbejde.

Afsluttende bemærkninger

KL anser håndbogen som et godt, gennearbejdet og brugbart værktøj i forhold til at kunne føre meningsfulde ældretilsyn, der balancerer kontrol og læring. For at sikre et tillidsfuldt samarbejde mellem ældretilsynet og kommunerne samt en høj grad af faglighed, anbefaler KL, at håndbogen suppleres med yderligere eksempler, værktøjer og præciseringer som anført ovenfor.

Dato: 27. maj 2025

Sags ID: SAG-2023-03786
Dok. ID: 3587688

E-mail: CHBE@kl.dk
Direkte: 3370 3779

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 5